

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

УДК 631.1:619:612.664

ОСОБЛИВОСТІ ЛАКТАЦІЇ У КОБИЛ

Белей Є.В. *

**Науковий керівник: доцент Титаренко О.В.*

Люди ще з прадавніх часів оспівували коней як добрих і сильних, вірних друзів та помічників. Ці тварини дійсно заслуговують на шану людей [3].

В період науково – технічного прогресу коні втратили колишнє значення. Проте, їх ефективно використовують і зараз для обслуговування тваринницьких ферм, випасання худоби, перевезення вантажів, обробки присадибних ділянок.

Коні здатні давати приплід, реалізація якого дозволяє власникам одержувати додатковий прибуток. Їх використовують в кінному спорті, туризмі.

Від коней отримують молоко, з якого виготовляють дієтичний та лікувальний напій – кумис.

Лактація у кобил триває 6-8 місяців [1].

Вим'я кобили складається з двох половин – лівої та правої. У кожній половині по дві системи молочних ходів і одному соску, а в кожному соску міститься по два соскових канали та отвори. Це свідчить про те, що кожна половина вимені утворилась внаслідок злиття двох часток. Вим'я лактуючої кобили невелике за розміром, але багате на залозисту тканину і здатне виробляти молока стільки, скільки й вим'я корови [1, 2].

Кількість молока, що продукується, залежить від породи кобили і становить від 5 до 24 літрів за добу [1, 2].

Найбільш продуктивними є кобили місцевих степових порід (наприклад, кушумської, казахської, киргизької) та ваговозних. Так, надій за 5 місяців лактації від кобил кушумської породи становив в середньому 2310 л (за добу – 15,4 л). При цьому добовий надій коливався від 14 до 22 л [1].

Кобили рисистих та верхових порід продукують набагато менше молока. Так, від кобил орловської рисистої породи за 5 місяців надій в середньому складав 1776 л. (за добу -11,6 л)[1].

За останній місяць лактації кобила продукує лише 5-15 % кількості молока першого місяця [1].

Через те, що вим'я кобили відносно невелике, молоко виділяється малими порціями. Тому протягом перших місяців лактації лошата ссуть молоко кожні 0,5 години [1].

Безпосередньо перед родами у кобили із сосків починає виділятися молозиво, склад якого після жереблення поступово змінюється, і воно набуває властивостей звичайного молока. Своєчасне вживання лошатами моло-

зива сприяє надходженню до їхнього організму імунних білків (імуноглобулінів), які забезпечують пасивний імунітет [1].

Час від народження до першого ссання лошам молозива повинен становити не більше трьох годин, тому що через 6 годин після жереблення вміст захисних білків зменшується більше ніж удвічі, через 12 годин – майже у 9 разів, а через добу становить біля 2 % від початкового рівня. Окрім того, через 24-36 годин після народження у лошат зникає здатність їх тонких кишок всмоктувати без змін імуноглобуліни [1].

Доїти кобил починають через 2-3 тижні після жереблення. Спочатку двічі на добу, потім поступово збільшують кількість доїнь до 4-8 (або кожні 1,5-2 години). При цьому доїння чередують з підпуском лошади. Існує 2 способи доїння кобил – ручний і машинний [2].

Молоко кобил має білий з блакитним відтінком колір, солодкуватий, дещо терпкий смак. Склад їхнього молока відрізняється від складу молока інших тварин. У ньому міститься вдвічі менше, ніж в молоці корови, білків, жиру і мінеральних речовин. В 100 грамах міститься в середньому жиру-2 г, білка-2 г.

В молоці кобил багато вітамінів, особливо вітаміну С (у 5 разів більше, ніж в молоці корови). За вмістом цього вітаміну молоко кобили серед продуктів тваринного походження посідає перше місце [1].

У кобилячому молоці міститься 7 % молочного цукру (лактози) – майже в 1,5 рази більше, ніж у коров'ячому. Це надає йому солодкуватого смаку і створює сприятливі умови для кисломолочного та спиртового бродіння при переробці на кумис [1, 2].

За біологічними та фізико-хімічними властивостями молоко кобили наближається до жіночого, тому воно дуже корисне при вигодовуванні дітей грудного віку [1, 2].

Кобиляче молоко споживають лише у вигляді кумису, тому що в натуральному вигляді воно швидко скисає. При цьому казеїн випадає в осад у вигляді дуже дрібних пластівців, які практично не змінюють консистенції рідини. Тоді як при скисанні молока корови утворюється щільний згусток [1].

Жир кобилячого молока характеризується високою концентрацією ненасичених жирних кислот, деякі з них є незамінними. Це один з факторів, що зумовлює лікувальну дію кумису. Молочний жир кобил має бактерицидні властивості – в ньому не розвивається збудник туберкульозу [1].

Жирові кульки кобилячого молока дуже дрібні, тому воно ніколи не дає вершків. При переробці на кумис хімічна природа молочного жиру не змінюється, лише розміри кульок стають меншими, і тому жир легше всмоктується в кишках людини [1].

Кумис – це цінний дієтичний напій, який отримують в результаті змішаного молочно-кислого та спиртового бродіння з застосуванням заквасок (молочно-кислих бактерій та молочних дріжджів). Він має приємний освіжаючий, кислувато-солодкий смак [2].

З історичних джерел відомо, що кумис був традиційним напоєм прадавніх кочових скіфів, які населяли терени південної України (зокрема Крим, Дніпропетровщину, Запорізьку землю).

Кумис і зараз вважається національним напоєм багатьох степових народів СНД, які займаються табунним молочним конярством. В цих країнах (Казахстані, Киргизії, Башкирії) кумис виготовляють у великих кількостях [2].

На Полтавщині з молока кобил ваговозів кумис виготовляють на Дібрівському кінному заводі Миргородського району, який застосовують в санаторіях Миргороду.

В залежності від технології виготовлення кумис може бути міцний, середній та слабкий. Міцний кумис містить до 4,5% спирту і його для лікувальних цілей не використовують. Для людей, що проходять курс кумисолікування, готують слабкий і середній кумис, у яких спирту дуже небагато (1-1,75%) [1].

При виробництві кумису зберігається майже вся кількість вітамінів свіжого молока [2].

Кумис застосовують як загальнозміцнюючий засіб, що підвищує стійкість організму, для покращення обміну речовин та кровотворення, лікування туберкульозу [1, 2].

Отже коні відіграють значну роль в житті людини, тому ми повинні зберігати здоров'я цих корисних та необхідних тварин.

Список літератури

1. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: Підручник. – К.: Вища освіта, 2004. – С.72-77.
2. Гуревич Д.Я., Рогалев Г.Т. Словарь-справочник по коневодству и конному спорту. – М.: Росагропромиздат, 1991. – 240 с.
3. Шапран В.М., Трусев Б.А., Березницький В.І. Кінь – помічник господаря. – Полтава: Полтавський літератор, 1997. – С.11-12.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОШУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У МЕРЕЖІ INTERNET

Бугай К. А. *

**Науковий керівник: доцент Опара Н.М.*

Сьогодні вже не викликає сумніву, що повноцінна підготовка майбутніх спеціалістів у вищих ветеринарних закладах не може здійснюватися без використання інтернет-технологій, а студент вузу повинен вільно орієнтуватися у просторах інтернету і вміти ефективно використовувати його можливості в своїй навчальній діяльності. Сфера застосування інтернету у вузах має бути спрямована на формування високого рівня культури майбутніх спеціалістів, надання їм практичних навичок не тільки з пошуку, зберігання й обробки інформації, але й уміння вибору оптимальних форм її представлення й прийняття на її основі ефективних рішень.